Test Booklet Code & Serial No.
प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

B

ECONOMICS
Paper-III

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

APR - 11317

Time Allowed : 2½ Hours] **[Maximum Marks : 150**

Number of Pages in this Booklet : **40** Number of Questions in this Booklet : **75**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **75** बहुपर्याय प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

ECONOMICS
Paper III
अर्थशास्त्र
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours] **[Maximum Marks : 150**

Note : This Question Paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. During the year 2014-15, the sectoral distribution of primary and tertiary sectors in India's GDP was approximately .... respectively.

   (A) 30% 40%

   (B) 20% 60%

   (C) 8% 53%

   (D) 16% 53%

2. In the context of social development, GER suggests :

   (A) Gross Enrolment Ratio

   (B) Gross Entitlement Ratio

   (C) General Enrolment Rate

   (D) General Entitlement Rate

1. 2014–15 यावर्षी प्राथमिक आणि तृतीय सेवा क्षेत्रांचा हिस्सा भारताच्या देशीय उत्पादितामध्ये अनुक्रमे ...., ... होता.

   (A) 30 टक्के 40 टक्के

   (B) 20 टक्के 60 टक्के

   (C) 8 टक्के 53 टक्के

   (D) 16 टक्के 53 टक्के

2. सामाजिक विकास संदर्भात GER चा अर्थ .... असा सूचित होतो.

   (A) स्थूल नोंदणी गुणोत्तर

   (B) स्थूल अधिकृत हक्क गुणोत्तर

   (C) साधारण नोंदणी गुणोत्तर

   (D) साधारण अधिकृत हक्क गुणोत्तर

3. What can you say about the following statements ?

Statement I : The Green Revolution in India led to rapid growth in the production of wheat and maize.

Statement II : The Green Revolution led to wide disparities of income in rural India.

Codes :

(A) Statement (I) is correct and Statement (II) is incorrect

(B) Both Statement (I) and Statement (II) are incorrect

(C) Statement (I) is incorrect and Statement (II) is correct

(D) Both Statement (I) and Statement (II) are correct

3. खालील विधानाबाबत तुम्ही काय म्हणू शकता ?

विधान I : भारतातील हरित क्रांतीमुळे गहू आणि भाताच्या उत्पादनात जलद वृद्धी झाली.

विधान II : हरित क्रांतीमुळे भारतातील ग्रामीण उत्पन्नात तीव्र विषमता निर्माण झाली.

संकेतांक :

(A) विधान (I) बरोबर आहे आणि विधान (II) चूक आहे

(B) विधान (I) आणि विधान (II) ही दोन्ही विधाने चूक आहेत

(C) विधान (I) चूक आहे आणि विधान (II) बरोबर आहे

(D) विधान (I) आणि विधान (II) ही दोन्ही विधाने बरोबर आहेत

4. In India, during the planning period, the structural change is taking place rather slowly, mainly due to :

(A) Slow annual growth rate of tertiary sector

(B) Slow annual growth rate of manufacturing sector

(C) Stagnant growth of tertiary sector

(D) Negative annual growth rate of agricultural sector

5. Fill in the blanks :

% of Indian Population in 0-6 age group.

Census of India

	1991	2001	2011
	?	?	?
(A)	19.0	18.15	17.94
(B)	18.64	16.15	15.12
(C)	17.94	15.93	13.12
(D)	18.15	16.50	15.00

4. नियोजन काळात भारतामध्ये संरचनात्मक बदल काहीसा सावकाश होत आहे, यामागील मुख्य कारण म्हणजे ....

(A) सेवा क्षेत्राच्या वार्षिक अभिवृद्धीचा धीमा दर

(B) वस्तुनिर्माण क्षेत्राच्या वार्षिक अभिवृद्धीचा धीमा दर

(C) सेवा क्षेत्राच्या वाढीचा कुंठित दर

(D) शेती क्षेत्राच्या वार्षिक अभिवृद्धीचा उणे दर

5. गाळलेल्या जागा भरा :

0–6 या वयोगटातील लोकसंख्येचे टक्केवारी प्रमाण :

भारताची शिरगणती

	1991	2001	2011
	?	?	?
(A)	19.0	18.15	17.94
(B)	18.64	16.15	15.12
(C)	17.94	15.93	13.12
(D)	18.15	16.50	15.00

6. What can you say of the following statements ?

Statement I : In the first stage of production, the mp of the variable factor is negative.

Statement II : In the third stage of production, the mp of the fixed factor is negative.

Codes :

(A) Both Statement (I) and Statement (II) are correct

(B) Statement (I) is correct and Statement (II) is incorrect

(C) Both Statement (I) and Statement (II) are incorrect

(D) Statement (I) is incorrect and Statement (II) is correct

6. पुढील विधानांबाबत तुम्ही काय सांगाल ?

विधान I : उत्पादनाच्या पहिल्या टप्प्यात 'एमपी'चा अस्थिर गुणकपद नकारात्मक आहे.

विधान II : उत्पादनाच्या तिसऱ्या टप्प्यात 'एमपी' चा स्थिर गुणकपद नकारात्मक आहे.

संकेतांक :

(A) विधान (I) आणि विधान (II) ही दोन्ही बरोबर आहेत

(B) विधान (I) बरोबर व विधान (II) चूक आहे

(C) विधान (I) आणि विधान (II) ही दोन्ही चूक आहेत

(D) विधान (I) चूक व विधान (II) बरोबर आहे

7. What can you say about the following statements ?

Statement I : In a competitive market, P > MC and in a monopoly market P = MC

Statement II : Since a monopolist is the sole operator in the market, he is always bound to make huge profits.

Codes :

(A) Both Statement (I) and Statement (II) are correct

(B) Both Statement (I) and Statement (II) are incorrect

(C) Statement (I) is incorrect and Statement (II) is correct

(D) Statement (I) is correct and Statement (II) is incorrect

7. पुढील विधानांबाबत तुम्ही काय म्हणतात ?

विधान I : स्पर्धात्मक बाजारात किंमत > सीख व मक्तेदारी बाजारात किंमत = सीख

विधान II : मक्तेदार, हा बाजारातील एकमेव विक्रेता असल्याने त्याला नेहमीच उच्च नफा मिळत असतो.

संकेतांक :

(A) विधान (I) व विधान (II) ही दोन्ही बरोबर आहेत

(B) विधान (I) व विधान (II) ही दोन्ही चूक आहेत

(C) विधान (I) चूक व विधान (II) बरोबर आहे

(D) विधान (I) बरोबर व विधान (II) चूक आहे

8. Baumol's postulation of oligopolistic firm's aim of sales revenue maximisation is subjected to ....

(A) Minimum loss constraint

(B) Minimum profit constraint

(C) Maximum profit constraint

(D) Maximum loss constraint

9. Identify the *incorrect* statement :

(1) In perfect competition market, price elasticity for the product is infinite

(2) In monopoly market, cross elasticity of demand for commodities is near zero

(3) In the monopoly market, entry into the market is easily possible

(4) In perfect competition market entry into the market is very easy

Codes :

(A) (4)

(B) (1)

(C) (2)

(D) (3)

8. अल्पजनाधिकारी संस्थेचा विक्री उत्पन्न महत्तमिकरणाचा बॉमूलचा दृष्टिकोण .... शी संबंधित आहे.

(A) किमान तोटा मर्यादा

(B) किमान नफा मर्यादा

(C) महत्तम नफा मर्यादा

(D) महत्तम तोटा मर्यादा

9. खालीलपैकी **चुकीचे** विधान ओळखा :

(1) पूर्ण स्पर्धेच्या बाजारात वस्तूच्या मागणीची लवचिकता अनंत इतकी असते

(2) मक्तेदारी बाजारात वस्तूच्या मागणीची छेदक लवचिकता जवळजवळ शून्य इतकी असते

(3) मक्तेदारी बाजारात प्रवेश करणे सहज शक्य असते

(4) पूर्ण स्पर्धेच्या बाजारात प्रवेश करणे अतिशय सोपे असते

संकेतांक :

(A) (4)

(B) (1)

(C) (2)

(D) (3)

10. The kinky oligopoly demand curve theory was put forward by .... in ....

(A) Paul Sweezy 1939

(B) Paul Samuelson 1948

(C) Pigou 1931

(D) Paul Sweezy 1931

11. Select the right answer from options (A) to (D) as below :

Assertion (S) : A shift in aggregate demand curve due to expansionery fiscal policy always increases aggregate output in the complete Keynesian model.

Reasoning (R) : This happens because aggregate supply curve is always upward sloping in complete Keynesian model.

Codes :

(A) (S) is correct and (R) is correct

(B) (S) is incorrect and (R) is correct

(C) (S) is correct and (R) is incorrect

(D) (S) is incorrect and (R) is incorrect

10. अल्पविक्रेताधिकार बाजाराचा बाकदार मागणीवक्र .... याने .... साली मांडला.

(A) पॉल स्वीझी 1939

(B) पॉल सॅम्युअलसन 1948

(C) पिगू 1931

(D) पॉल स्वीझी 1931

11. खालील (A) ते (D) या पर्यायी उत्तरांपैकी बरोबर उत्तराची निवड करा :

प्रतिपादन (S) : विस्तारी राजकोषीय धोरणामुळे संपूर्ण केन्सप्रणीत प्रतिमानात सकल उत्पादन वाढीस लागते त्यामुळे सकल मागणीवक्र सरकतो.

युक्तिवाद (R) : हे घडते, कारण सकल पुरवठावक्र संपूर्ण केन्सप्रणीत प्रतिमानात चढता असतो.

संकेतांक :

(A) (S) हे बरोबर आणि (R) हे बरोबर

(B) (S) हे चूक आणि (R) हे बरोबर

(C) (S) हे बरोबर आणि (R) हे चूक

(D) (S) हे चूक आणि (R) हे चूक

12. Choose the right answer from the options (A) to (D) given below :

Assertion (S) : In the classical model, no equilibrium other than full-employment is possible.

Reasoning (R) : This is ensured by a negatively sloping AD curve and a vertical AS curve.

Codes :

(A) (S) is correct but (R) is incorrect

(B) Both (S) and (R) are correct

(C) Both (S) and (R) are incorrect

(D) (S) is incorrect and (R) is correct

13. In Mundell-Fleming open economy macro-economic model, balance of payment curve is horizontal when :

(A) Capital mobility is imperfect

(B) Capital mobility is perfect

(C) Capital mobility is prohibited

(D) Capital mobility is fixed quantity

12. खालील (A) ते (D) या पर्यायामधून योग्य उत्तराची निवड करा :

प्रतिपादन (S) : अभिमत संप्रदाय प्रतिमानात, पूर्ण रोजगाराव्यतिरिक्त समतोल साध्य होणे शक्य होत नाही.

युक्तिवाद (R) : याची खात्री प्रवणता ऋणात्मक AD वक्राने आणि क्षितिजलंब AS वक्राच्या साहाय्याने होते.

संकेतांक :

(A) (S) बरोबर परंतु (R) हे चूक

(B) दोन्ही (S) आणि (R) बरोबर

(C) दोन्ही (S) आणि (R) चूक

(D) (S) चूक परंतु (R) हे बरोबर

13. मुंडेल-फ्लेमिंग खुल्या अर्थव्यवस्थेच्या समष्टि आर्थिक प्रतिमानात आंतरराष्ट्रीय व्यवहार ताळेबंद वक्र समस्तरीय राहील जेंव्हा ....

(A) भांडवल स्थलांतरण अपरिपूर्ण राहील

(B) भांडवल स्थलांतरण परिपूर्ण होईल

(C) भांडवल स्थलांतरणावर बंदी राहील

(D) भांडवल स्थलांतरणाचे परिमाण स्थिर असेल

14. In the growth literature beta convergence refers to :
    (A) Reduction in the dispersion of income levels across countries
    (B) Increase in the dispersion of income levels across countries
    (C) Poor economies grow faster than rich economies
    (D) Rich economies grow faster than poor economies

15. In an economy, given MPC = 0.8 and tax-rate = 0.2, an increase in autonomous investment of 360 will lead to an increase in output of :
    (A) 1500
    (B) 1000
    (C) 2000
    (D) 2500

16. The Harrod-Domar growth model suggests that growth is ....
    (A) directly related to savings and inversely related to the capital/output ratio
    (B) directly related to capital/output ratio and inversely related to savings
    (C) indirectly related to savings and capital/output ratio
    (D) directly related to savings and capital/output ratio

14. अभिवृद्धी साहित्यात बेटा (Beta) अभिसरणाचा संदर्भ खालीलपैकी कशाशी असतो ?
    (A) सर्वंकष राष्ट्राच्या उत्पन्न स्तरातील अपस्करणात घट होते
    (B) सर्वंकष राष्ट्राच्या उत्पन्न स्तरातील अपस्करणात वाढ होते
    (C) गरीब अर्थव्यवस्था श्रीमंत अर्थव्यवस्थेपेक्षा अधिक जोमाने विकसित होतात
    (D) श्रीमंत अर्थव्यवस्था गरीब अर्थव्यवस्थांपेक्षा अधिक जोमाने विकसित होतात

15. अर्थव्यवस्थेत दिलेले मूल्य MPC = 0.8 आणि कर-दर = 0.2 स्वायत्त गुंतवणुकीत 360 ने वाढ झाल्यास उत्पादनातील वाढ किती होईल ?
    (A) 1500
    (B) 1000
    (C) 2000
    (D) 2500

16. हॅरोड-डोमर आर्थिक वृद्धी प्रतिमानानुसार वृद्धीचा .... संबंध असतो.
    (A) बचतीशी थेट आणि भांडवल/उत्पादन प्रमाणाशी विरुद्ध
    (B) भांडवल/उत्पादन प्रमाणाशी थेट आणि बचतीशी विरुद्ध
    (C) बचती व भांडवल/उत्पादन प्रमाणाशी अप्रत्यक्ष
    (D) बचती व भांडवल/उत्पादन प्रमाणाशी प्रत्यक्ष

17. Which of the following are used in project evaluation, correct operation of public policy and programming in the economy ?
    (A) Shadow prices
    (B) Market prices
    (C) Hidden prices
    (D) Substitute prices

17. खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या किंमतींचा वापर अर्थव्यवस्थेतील प्रकल्प मूल्यमापन, सार्वजनिक धोरणाचे योग्य प्रवर्तन आणि कार्यक्रमण यासाठी केला जातो ?
    (A) छाया किंमती
    (B) बाजार किंमती
    (C) छुप्या किंमती
    (D) पर्यायी किंमती

18. Taxation, Public Borrowing and Public Expenditure by Government are the measures of .... policy.
    (A) Fiscal
    (B) Monetary
    (C) Credit
    (D) Industrial

18. सार्वजनिक कर, कर्जे आणि खर्च ही सरकारच्या .... धोरणाची साधने आहेत.
    (A) राजकोषीय
    (B) मौद्रिक
    (C) पत
    (D) औद्योगिक

19. Which of the following is most populous state in India ?
    (A) Maharashtra
    (B) Bihar
    (C) West Bengal
    (D) Uttar Pradesh

19. खालीलपैकी भारतातील कोणत्या राज्याची लोकसंख्या सर्वाधिक आहे ?
    (A) महाराष्ट्र
    (B) बिहार
    (C) पश्चिम बंगाल
    (D) उत्तरप्रदेश

20. Which one of the Five Year Plans in India emphsised on co-operative fedaralism ?
    (A) Tenth Five Year Plan
    (B) Ninth Five Year Plan
    (C) Eleventh Five Year Plan
    (D) Seventh Five Year Plan

21. Fill up the blanks :

    In recent years, the revenue from both excise and custom have shown .... trend as percentage of Gross Tax Revenues.
    (A) declining
    (B) increasing
    (C) constant
    (D) fluctuating

22. The net collection of National Small Saving Fund is invested in :
    (A) Defence
    (B) Heavy Industries
    (C) Central and State Government Securities
    (D) Share Capital

20. भारतातील खालीलपैकी कोणत्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये सहकारी संघ राज्य वादावर विशेष भर देण्यात आला आहे ?
    (A) दहावी पंचवार्षिक योजना
    (B) नववी पंचवार्षिक योजना
    (C) अकरावी पंचवार्षिक योजना
    (D) सातवी पंचवार्षिक योजना

21. रिकामी जागा भरा :

    अलिकडील काळात उत्पादनशुल्क आणि सीमा शुल्कापासून मिळणाऱ्या महसूलाची एकूण कर महसूलाशी .... प्रवृती दाखविते.
    (A) घटती
    (B) वाढती
    (C) स्थिर
    (D) अस्थिर

22. राष्ट्रीय अल्पबचत निधीचा निव्वळ महसूल .... गुंतविला जातो.
    (A) संरक्षणासाठी
    (B) अवजड उद्योगामध्ये
    (C) केंद्र आणि राज्यांच्या प्रतिभूतीमध्ये
    (D) भाग भांडवलात

23. In Budget 16-17, the ratio of interest payments to net tax revenue is estimated to :

(A) 32%

(B) 46.7%

(C) 30.3%

(D) 33%

23. 2016–17च्या अर्थसंकल्पनामध्ये व्याज रकमाचे एकूण कर महसूलाशी गुणोत्तर किती अंदाजित केले आहे ?

(A) 32 टक्के

(B) 46.7 टक्के

(C) 30.3 टक्के

(D) 33 टक्के

24. The Golden Rule of Fiscal Policy refers to borrowing made by the Government for ....

(A) Current Expenditure

(B) Financing Fiscal Deficit

(C) Meeting Financial Crisis

(D) Investment

24. राजकोषीय धोरण म्हणजे शासनाने .... कर्ज उभारणी करणे.

(A) चालू खर्चासाठी

(B) राजकोषीय तुटीची वित्तव्यवस्था करण्यासाठी

(C) वित्तीय आरिष्ट टाळण्यासाठी

(D) गुंतवणुकीसाठी

25. In which Budget, the centrally sponsored schemes were restructured and classified into 66 programmes for the effective implementation ?

(A) Budget 2015-16

(B) Budget 2014-15

(C) Budget 2013-14

(D) Budget 2011-12

25. केंद्र पुरस्कृत योजनांची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी त्यांची पुनर्संरचना आणि 66 योजनामध्ये वर्गीकरण कोणत्या अर्थसंकल्पात करण्यात आहे ?

(A) 2015-16

(B) 2014-15

(C) 2013-14

(D) 2011-12

26. An accommodating capital inflow for a country implies :

(A) Balance of Payments is in surplus

(B) Balance of Payments is in deficit

(C) Balance of Payments fluctuates between surplus and deficit

(D) Balance of Payments is in equilibrium

27. Which of the following agreements is *not* under WTO rules ?

(A) Agreement on Agriculture

(B) Agreement on Rules of Origin

(C) Agreement on Trade Related Intellectual Property Rights

(D) Agreement on Trade Related Outsourcing

26. एखाद्या देशातील सामावून घेणारा भांडवलाचा अंतर्प्रवाह .... असे ध्वनित करतो.

(A) व्यवहारतोल शिलकीचा आहे

(B) व्यवहारतोल तुटीचा आहे

(C) व्यवहारतोलात आधिक्य आणि तूट या दरम्यान दोलायमान स्थिती निर्माण होते

(D) व्यवहारतोल संतुलित आहे

27. खालीलपैकी कोणता करार जागतिक व्यापार संघटनेच्या नियमांमध्ये समाविष्ट **नाही** ?

(A) कृषी विषयक करार

(B) मूळ नियम विषयक करार

(C) व्यापाराशी निगडित बौद्धिक संपदा हक्क करार

(D) व्यापाराशी निगडित बाह्य स्रोत

28. Match the following :

List I

(*a*) Globalization may allow highly polluting industries to move to pollution haven

(*b*) The Environmental Kuznets curve

(*c*) Activist trade policy agreements

(*d*) The new theory of strategic trade policy

List II

(*i*) Why countries might gain from promoting particular industries

(*ii*) Where regulation is looser

(*iii*) Economic growth initially tends to increase environmental damage

(*iv*) Government should promote industries that yield technological externalities

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*ii*)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)
(B)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)
(C)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)

28. जोड्या जुळवा :

सूची I

(*a*) जागतिकीकरण अतीव प्रदूषणकारी उद्योगांना सुरक्षित स्थळी जाण्याची मुभा देऊ शकते

(*b*) कुझ्नेट्चा पर्यावरणीय वक्र

(*c*) व्यापार धोरणाचा सक्रियता युक्तिवाद

(*d*) व्युहरचित व्यापार धोरणाचा नवा सिद्धान्त

सूची II

(*i*) विशिष्ट उद्योगांना चालना देऊन देशांना फायदे मिळण्याची शक्यता का असते ?

(*ii*) जिथे नियंत्रण शिथिल आहे

(*iii*) आर्थिक वृद्धी सुरुवातीला पर्यावरणीय ऱ्हासवाढीची प्रवृत्ती निर्माण करते

(*iv*) जे उद्योग तंत्रज्ञानात्मक बाह्यता निर्माण करतात त्यांना सरकारने चालना दिली पाहिजे

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*ii*)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)
(B)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)
(C)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)

29. An economic transaction is entered in the Balance of Payments as a credit if it leads to :

(A) The receipt of payments from foreigners

(B) a payment to foreigners

(C) a surplus in the current account

(D) a surplus in the capital account

30. In an open economy, policy makers try to maintain internal balance that is characterized by :

(A) Current account level that is neither so negative nor is so positive

(B) The high value of domestic currency

(C) Exports exceeding imports

(D) Full employment and stable price level

29. एखादा आर्थिक व्यवहारतोलाच्या जमा खाती तेव्हा वर्ग केला जातो जेव्हा त्यातून ....

(A) परकीयांकडून प्रदान प्राप्ती होते

(B) परकीयांना प्रदान केले जाते

(C) चालू खात्यावर आधिक्य राहते

(D) भांडवली खात्यावर आधिक्य राहते

30. खुल्या अर्थव्यवस्थेत धोरणकर्ते अंतर्गत संतुलन राखण्याचा जो प्रयत्न करतात त्याचे प्रमुख वैशिष्ट्य म्हणजे :

(A) चालू खात्याची पातळी अशी की जी फार ऋणही नाही आणि धनही नाही

(B) स्वदेशी चलनाचे मूल्य उच्च असणे

(C) आयातीपेक्षा निर्यात अधिक असणे

(D) पूर्ण रोजगार आणि स्थिर किंमत पातळी

31. As per the money stock measures defined by the RBI, the M_3 is denoted by :

(A) $M_1 + M_2$

(B) M_1 + Post Office savings deposits

(C) M_1 + Time deposits with the public

(D) $M_4 - M_1$

32. The abbreviation CRR suggests :

(A) Cash Reserve Ratio

(B) Central Reserve Ratio

(C) Combined Reserve Rules

(D) Central Reserve Rules

33. Write the following banks in the proper sequence on the basis of their years of establishment :

(*i*) IDBI

(*ii*) SIDBI

(*iii*) NABARD

(*iv*) NHB

Codes :

(A) (*i*) (*iii*) (*ii*) (*iv*)

(B) (*iv*) (*iii*) (*ii*) (*i*)

(C) (*i*) (*iv*) (*iii*) (*ii*)

(D) (*iii*) (*ii*) (*iv*) (*i*)

31. रिझर्व बँकेच्या पैश्याच्या साठ्याच्या व्याख्येनुसार M_3 म्हणजे ....

(A) $M_1 + M_2$

(B) M_1 + पोस्टाकडील बचत खात्यातील रकमा

(C) M_1 + लोकांजवळ मुदत ठेवीतील रकमा

(D) $M_4 - M_1$

32. CRR चे पूर्ण रूप सुचवा :

(A) कॅश रिझर्व्ह रेशीओ

(B) सेन्ट्रल रिझर्व्ह रेशीओ

(C) कम्बाईन्ड रिझर्व्ह रूल्स

(D) सेन्ट्रल रिझर्व्ह रूल्स

33. स्थापना वर्षाच्या आधारानुसार खालील बँकांची योग्य ती क्रमवारी लिहा :

(*i*) IDBI

(*ii*) SIDBI

(*iii*) NABARD

(*iv*) NHB

संकेतांक :

(A) (*i*) (*iii*) (*ii*) (*iv*)

(B) (*iv*) (*iii*) (*ii*) (*i*)

(C) (*i*) (*iv*) (*iii*) (*ii*)

(D) (*iii*) (*ii*) (*iv*) (*i*)

34. Which of the following is *not* principle of bank lending ?
    (A) Collective responsibility
    (B) Liquidity
    (C) Security
    (D) Profitability

35. Life Insurance Corporation of India (LIC) has committed an investment in Indian Railways. This investment amount is ....
    (A) Rs. 1.25 Lakh Crore
    (B) Rs. 1.50 Lakh Crore
    (C) Rs. 1.75 Lakh Crore
    (D) Rs. 2.00 Lakh Crore

36. (*i*) The Micro, Small and Medium Enterprises Development Act was passed in India in 2012
    (*ii*) As per the MSME Act, the micro enterprise from service sector should have at least Rs. 5 cr. investments.

    What can you say about both of these statements ?

    Codes :
    (A) Both Statement (*i*) and Statement (*ii*) are correct
    (B) Statement (*i*) is incorrect and Statement (*ii*) is correct
    (C) Statement (*i*) is correct and Statement (*ii*) is incorrect
    (D) Both Statement (*i*) and Statement (*ii*) are incorrect

34. खालीलपैकी कोणते बँकाच्या कर्जवाटपाचे तत्त्व **नाही** ?
    (A) सामूहिक जबाबदारी
    (B) तरलता
    (C) सुरक्षितता
    (D) लाभप्रदता

35. भारतीय जीवन विमा महामंडळ, भारतीय रेल्वे-मध्ये गुंतवणुकीसाठी वचनबद्ध आहे. या गुंतवणुकीची अंदाजित रक्कम .... इतकी आहे.
    (A) रु. 1.25 लाख कोटी
    (B) रु. 1.50 लाख कोटी
    (C) रु. 1.75 लाख कोटी
    (D) रु. 2.00 लाख कोटी

36. (*i*) भारतात सुक्ष्म, लघु आणि मध्यम उपक्रम विकास कायदा 2012 मध्ये पारीत झाला.
    (*ii*) MSME कायद्यानुसार सेवा क्षेत्रातील सुक्ष्म उपक्रमाची किमान गुंतवणूक रु. 5 कोटी असली पाहिजे.

    या दोन्ही विधानाविषयी आपण काय सांगाल ?

    संकेतांक :
    (A) दोन्ही विधाने (*i*) आणि (*ii*) बरोबर आहेत
    (B) विधान (*i*) चूक आहे आणि विधान (*ii*) बरोबर आहे
    (C) विधान (*i*) बरोबर आहे आणि विधान (*ii*) चूक आहे
    (D) दोन्ही विधाने (*i*) आणि (*ii*) चूक आहेत

37. In Global Competitiveness Index (GCI) 2016-17 India stood at .... rank.

(A) 36th

(B) 39th

(C) 44th

(D) 48th

38. Identify the *correct* statement :

(*i*) In 1999, Rangarajan Committee Report regarding software exports was submitted to the Government.

(*ii*) In 1971, Sukhamoy Chakravorty Committee Report Regarding RRBs was submitted to the Government.

(*iii*) In 1969, S. Dutt Committee Report regarding industrial licensing was submitted to the Government.

(*iv*) In 1985, R.K. Hazari Committee Report regarding sick industrial undertakings was submitted to the Government.

Codes :

(A) (*iv*)

(B) (*i*)

(C) (*ii*)

(D) (*iii*)

37. भारताचा 2016-17 या वर्षी जागतिक स्पर्धात्मक निर्देशांकामध्ये .... क्रमांक होता.

(A) छत्तीसवा

(B) एकोणचाळीसवा

(C) चौरेचाळीसवा

(D) आठ्ठेचाळीसवा

38. **अचूक** विधान ओळखा :

(*i*) 1999 मध्ये मृद् सामग्री (साफ्टवेयर) निर्यात विषयीचा रंगाराजन समितीचा अहवाल सरकारला सादर केला होता.

(*ii*) 1971 मध्ये क्षेत्रीय ग्रामीण बँकाविषयीचा सुखमॉय चक्रवर्ती समितीचा अहवाल सरकारला सादर केला होता.

(*iii*) 1969 मध्ये औद्योगिक परवान्या विषयीचा दत्त समितीचा अहवाल सरकारला सादर केला होता.

(*iv*) 1985 मध्ये आजारी औद्योगिक उपक्रमां-विषयीची आर.के. हजारी समितीचा अहवाल सरकारला सादर केला होता.

संकेतांक :

(A) (*iv*)

(B) (*i*)

(C) (*ii*)

(D) (*iii*)

39. Which is the *correct* descending order of sugar producing countries in the world ?

(A) Brazil, India, Cuba, Russia

(B) Cuba, Brazil, Russia, India

(C) Brazil, Cuba, India, Russia

(D) Russia, Brazil, Cuba, India

39. जगातील साखर उत्पादक देशांमध्ये **बरोबर** उतरता क्रम कोणता ?

(A) ब्राझील, भारत, क्यूबा, रशिया

(B) क्यूबा, ब्राझील, रशिया, भारत

(C) ब्राझील, क्यूबा, भारत, रशिया

(D) रशिया, ब्राझील, क्यूबा, भारत

40. Inductive analysis of choice of location for industry is given by :

(A) Sargent Florence

(B) Alfred Weber

(C) Hoover

(D) Losch

40. उद्योगाच्या स्थाननिश्चितीचा सिद्धांत विगमनात्मक पद्धतीने .... यांनी मांडला आहे.

(A) सार्जंट फ्लॉरेन्स

(B) अल्फ्रेड वेबर

(C) हुवर

(D) लॉश

41. According to Census 2011, the median age of India's population was .... years.

(A) 24

(B) 27

(C) 35

(D) 46

41. 2011च्या जनगणनेनुसार भारतीय लोकसंख्येचे माध्यम वय .... वर्ष होते.

(A) चोवीस

(B) सत्तावीस

(C) पसतीस

(D) शेचाळीस

42. Match the following :

List I

(State)

(*i*) West Bengal

(*ii*) Kerala

(*iii*) Uttar Pradesh

(*iv*) Bihar

List II

(Density of Population 2011)

(*a*) 829

(*b*) 860

(*c*) 1028

(*d*) 1102

Codes :

	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(A)	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(B)	(*b*)	(*d*)	(*a*)	(*c*)
(C)	(*c*)	(*b*)	(*a*)	(*d*)
(D)	(*d*)	(*c*)	(*b*)	(*a*)

42. जोड्या लावा :

सूची I

(राज्य)

(*i*) पश्चिम बंगाल

(*ii*) केरळ

(*iii*) उत्तरप्रदेश

(*iv*) बिहार

सूची II

(लोकसंख्येची घनता 2011)

(*a*) 829

(*b*) 860

(*c*) 1028

(*d*) 1102

संकेतांक :

	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(A)	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(B)	(*b*)	(*d*)	(*a*)	(*c*)
(C)	(*c*)	(*b*)	(*a*)	(*d*)
(D)	(*d*)	(*c*)	(*b*)	(*a*)

43. Which of the following is reason for population explosion ?
    (A) Highest birth rate
    (B) Highest population growth
    (C) High birth rate and low death rate
    (D) High birth rate and high death rate

44. Match the following :

List I

(State)

(*a*) Bihar
(*b*) W. Bengal
(*c*) Kerala
(*d*) Maharashtra

List II

(Density of Population per sq. km. 2011)

(*i*) 365
(*ii*) 1102
(*iii*) 1029
(*iv*) 859

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)
(B)	(*ii*)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)
(C)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)

43. खालीलपैकी कोणते कारण लोकसंख्या विस्फोटाचे आहे ?
    (A) सर्वाधिक जन्मदर
    (B) सर्वाधिक लोकसंख्यावाढ
    (C) उच्च जन्मदर आणि निम्न मृत्यूदर
    (D) उच्च जन्मदर आणि उच्च मृत्यूदर

44. जोड्या जुळवा :

सूची I

(राज्य)

(*a*) बिहार
(*b*) प. बंगाल
(*c*) केरळ
(*d*) महाराष्ट्र

सूची II

(दर चौ. किमी. मागे लोकसंख्येची घनता 2011)

(*i*) 365
(*ii*) 1102
(*iii*) 1029
(*iv*) 859

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)
(B)	(*ii*)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)
(C)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)

45. Fill in the blanks :

Census of India

	1991	2001	2011
Density of population per sq. km.	?	?	?
(A)	247,	336,	391
(B)	257,	314,	362
(C)	297,	334,	372
(D)	267,	324,	382

46. Match the following :

List I

(Schemes)

(*a*) Crop Insurance Scheme

(*b*) Pilot Crop Insurance Scheme

(*c*) Comprehensive Crop Insurance Scheme

(*d*) National Agricultural Insurance Scheme

List II

(Years)

(*i*) 1985

(*ii*) 1999

(*iii*) 1979

(*iv*) 1973

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)
(B)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*i*)	(*iv*)	(*iii*)
(D)	(*iii*)	(*iv*)	(*ii*)	(*i*)

45. गाळलेल्या जागा भरा :

भारताची शिरगणती

	1991	2001	2011
दर चौ. किमी. मागील लोक-संख्येची घनता	?	?	?
(A)	247,	336,	391
(B)	257,	314,	362
(C)	297,	334,	372
(D)	267,	324,	382

46. जोड्या लावा :

सूची I

(योजना)

(*a*) पीक विमा योजना

(*b*) प्रायोगिक पीक विमा योजना

(*c*) बहुव्यापक पीक विमा योजना

(*d*) राष्ट्रीय कृषी विमा योजना

सूची II

(स्थापना वर्ष)

(*i*) 1985

(*ii*) 1999

(*iii*) 1979

(*iv*) 1973

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)
(B)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*i*)	(*iv*)	(*iii*)
(D)	(*iii*)	(*iv*)	(*ii*)	(*i*)

47. In the context of institutional finance to Indian agriculture for the year 2014-15 the percentage share of cooperatives and commercial banks was approximately .... and .... respectively.

(A) 17% 71%

(B) 27% 55%

(C) 10% 90%

(D) 30% 60%

48. The report of the Task Force on the revival of short-term and long-term cooperative credit structure is based on ....

(A) Vidyanathan Committee

(B) Vyas Committee

(C) Narshimhan Committee

(D) Tendulkar Committee

49. Which one of the following is the *correct* representation of least cost combination of resources ?

(A) $(\Delta X_2/\Delta X_1) = (PX_1/PX_2)$

(B) $(\Delta X_2/\Delta X_1) = (PX_2/PX_1)$

(C) $(\Delta X_2/\Delta X_1) + (PX_2/PX_1)$

(D) $(\Delta X_2/\Delta X_1)/(PX_2/PX_1)$

47. 2014–15 यावर्षी भारतीय शेतीला दिलेल्या संस्थात्मक वित्तपुरवठ्यात सहकारी आणि अनुसूचित बँकाचा हिस्सा अनुक्रमे अंदाजे .... , ... होता.

(A) 17 टक्के 71 टक्के

(B) 27 टक्के 55 टक्के

(C) 10 टक्के 90 टक्के

(D) 30 टक्के 60 टक्के

48. अल्प आणि दीर्घकालीन सहकारी पत संरचनेच्या पुनर्रचना विषयीचा कृतीदलाचा अहवाल .... वर आधारित आहे.

(A) वैद्यनाथन समिती

(B) व्यास समिती

(C) नरसिंहम समिती

(D) तेंडूलकर समिती

49. संसाधनाचे किमान परिव्यय संयोग प्रस्तुती विषयीचे खालीलपैकी कोणते एक **अचूक** आहे ?

(A) $(\Delta X_2/\Delta X_1) = (PX_1/PX_2)$

(B) $(\Delta X_2/\Delta X_1) = (PX_2/PX_1)$

(C) $(\Delta X_2/\Delta X_1) + (PX_2/PX_1)$

(D) $(\Delta X_2/\Delta X_1)/(PX_2/PX_1)$

50. Given below are two statements, one lebelled as Assertion (A) and the other as Reasoning (R) :

Assertion (A) : MGNREGA is providing employment to at least one member of eligible household for a minimum period of 100 days in a year.

Reasoning (R) : Right to employment is enumerated in Part III of the Constitution.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

(B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)

(C) (A) is true, but (R) is false

(D) (A) is false, but (R) is true

50. खालील दोन विधानांपैकी एक प्रतिपादन (A) आणि दुसरे युक्तिवाद (R) आहे.

प्रतिपादन (A) : महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी कायदा (मनरेगा) द्वारा पात्र कुटुंबातील किमान एका व्यक्तीला वर्षातून किमान 100 दिवस रोजगार पुरविला जातो.

युक्तिवाद (R) : घटनेच्या भाग तीनमध्ये रोजगाराचा हक्क नमूद केला आहे.

खालील दिलेल्या पर्यायांमधून अचूक उत्तराची निवड करा :

संकेतांक :

(A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे

(B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत, परंतु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही

(C) (A) हे सत्य आहे, परंतु (R) हे असत्य आहे

(D) (A) हे असत्य आहे, परंतु (R) हे सत्य आहे

51. If Q = 10 – 2P, then the Marginal Revenue function is given as :

(A) 10Q – 2P.Q

(B) 10 – 4P

(C) 10Q + 2PQ

(D) $10P + 2P^2$

52. Accepting a false hypothesis results in this type of error :

(A) Type I error

(B) Type II error

(C) Structural error

(D) Hypothesis error

53. In Input-Output analysis X_{ij} is used to represent :

(A) Output of *i*th sector used as output in *j*th sector

(B) Input of *i*th sector used as output in *j*th sector

(C) Output of *i*th sector used as input in *j*th sector

(D) Input of *i*th sector used as input in *j*th sector

51. समजा Q = 10 – 2P असेल तर सीमांतिक प्राप्ती फल खाली दिलेल्या फलांपैकी कोणते राहील ?

(A) 10Q – 2P.Q

(B) 10 – 4P

(C) 10Q + 2PQ

(D) $10P + 2P^2$

52. भ्रामक परिकल्पनेचा स्वीकार केल्यास त्याची परिणती खालीलपैकी कोणत्या प्रमादात होते ?

(A) प्रकार I प्रमाद

(B) प्रकार II प्रमाद

(C) संरचनात्मक प्रमाद

(D) परिकल्पना प्रमाद

53. निविष्टि–उद्दिष्टि विश्लेषणात X_{ij} याचा उपयोग खालीलपैकी कोणती बाब दर्शविण्यासाठी होतो ?

(A) *i* या क्षेत्राचे उत्पादन *j* या क्षेत्रातील उत्पादन म्हणून वापरण्यात आले

(B) *i* या क्षेत्राची निविष्टि *j* या क्षेत्रातील उत्पादन म्हणून वापरण्यात आली

(C) *i* या क्षेत्राचे उत्पादन *j* या क्षेत्रातील निविष्टि म्हणून वापरण्यात आले

(D) *i* या क्षेत्राची निविष्टि *j* या क्षेत्रातील निविष्टि म्हणून वापरण्यात आले

54. 'Dummy' variables are means of introducing .... in regression models.

(A) Quantitative regressors

(B) Qualitative regressors

(C) Both (A) and (B)

(D) Power

55. Input-Output model which has endogenous final demand vector is known as :

(A) Open Input-output model

(B) Closed Input-output model

(C) Non-linear model

(D) Indeterminate model

54. कल्पित चलाचा वापर प्रतिपगामी प्रतिमाना-मध्ये .... म्हणून केला जातो.

(A) संख्यात्मक प्रतिपगामक

(B) गुणात्मक प्रतिपगामक

(C) दोन्ही (A) आणि (B)

(D) घातांक

55. ज्या निविष्टि-उद्गिष्टि प्रतिमानाला अंतर्जात अंतिम मागणी सदिश असतो त्या प्रतिमानाला .... म्हणतात.

(A) खुले निविष्ट-उद्गिष्टि प्रतिमान

(B) बंदिस्त निविष्ट-उद्गिष्टि प्रतिमान

(C) अरेषीय प्रतिमान

(D) अनिश्चित प्रतिमान

56. Indirect least squares procedure of estimation is appropriate when simultaneous equations are :

(A) Over-identified

(B) Under-identified

(C) Exactly-identified

(D) Not identified

57. The method used to analyse the stochastic properties of economic time series on their own is known as :

(A) Exponential smoothing method

(B) Single-equation regression model

(C) ARIMA model

(D) VAR model

56. प्राक्कलनाची अप्रत्यक्ष लघुत्तम वर्ग प्रक्रिया ही सुयोग्य असते जेंव्हा एकसामयिक समीकरणे .... असतात.

(A) अति ओळख पटवलेले

(B) न्यून ओळख पटवलेले

(C) नेमकेपणाने ओळख पटवलेले

(D) ओळख न पटवलेले

57. आर्थिक काल शृंखलाच्या प्रसंभाव्य गुणधर्माचे विश्लेषण स्वत:हून करण्यासाठी उपयोगात आणलेल्या पद्धतीला .... म्हणतात.

(A) घातफल सुरळीत पद्धत

(B) एकेरी समीकरण प्रतिपगमन प्रतिमान

(C) स्वयंप्रतीपगामी एकात्मीकरण सरळ सरासरी प्रतिमान (ARIMA)

(D) सदिश स्वयंप्रतीपगामी प्रतिमान (VAR)

58. If a Durbin-Watson statistic takes a value close to zero, what will be the value of the first order auto-correlation coefficient ?

(A) Close to zero

(B) Close to plus one

(C) Close to minus one

(D) Close to either minus one or plus one

58. जर डर्बीन-वॉटसन प्रतिदर्शज शून्याच्या जवळचे मूल्य घेत असेल तर प्रथम कोटीचा स्वयं-संबंध गुणक कोणते मूल्य घेईल ?

(A) शून्याच्या जवळचे

(B) अधिक एकच्या (+1) जवळचे

(C) उणे एकच्या (–1) जवळचे

(D) उणे एकच्या किंवा अधिक एकच्या जवळचे

59. What will be properties of OLS estimator in the presence of multicollinearity ?

(A) It will be consistent, unbiased and efficient

(B) It will be consistent and unbiased but not efficient

(C) It will be consistent but not unbiased

(D) It will not be consistent

59. बहुविध एकरेषीयतेच्या उपस्थितीत ओ.एल.एस. आकलकाचे गुणधर्म कोणते ?

(A) तो सुसंगत, निरभिनत व कार्यक्षम असेल

(B) तो सुसंगत आणि निरभिनत असेल पण कार्यक्षम नसेल

(C) तो सुसंगत असेल पण निरभिनत नसेल

(D) तो सुसंगत नसेल

60. If we multiply both Y and X by 1000 and re-estimate the regression, the slope coefficient and its standard error will :

(A) Increase by 1000 times

(B) Decrease by 1000 times

(C) Remain same

(D) Increase by $\left(\frac{1}{1000}\right)$ times

61. The Samuelson-Hicks type trade cycle models will show instability as well as cyclical fluctuations only.

(A) Income expansion equation shows complex roots whose magnitudes are greater than one

(B) Income expansion equation shows complex roots whose magnitudes are less than one

(C) Income expansion equation shows real roots whose magnitudes are less than one

(D) Income expansion equation shows real roots whose magnitudes are more than one

60. समजा आपण Y आणि X या दोघांनाही 1000 या संख्येने गुणले आणि प्रतिपगमन प्राकक्लन पुन्हा केले, तर प्रवणता गुणांक आणि प्रमाण प्रमाद हे ....

(A) 1000 पटीने वाढेल

(B) 1000 पटीने घटेल

(C) पूर्वी इतकेच राहील

(D) $\left(\frac{1}{1000}\right)$ पटीने वाढेल

61. सॅम्युलसन-हिक्स प्रकाराचे व्यापार चक्र प्रतिमान अस्थिरता तसेच चक्रीय बदल कोणत्या स्थितीत दर्शवेल ?

(A) उत्पन्न पसरण समीकरण जेथे संमिश्र मूळाचे परिमाण एकापेक्षा अधिक राहील

(B) उत्पन्न पसरण समीकरण जेथे संमिश्र मूळाचे परिमाण एकापेक्षा कमी राहील

(C) उत्पन्न पसरण समीकरण जेथे वास्तविक मूळ परिमाण एकापेक्षा कमी राहील

(D) उत्पन्न पसरण समीकरण जेथे वास्तविक मूळ परिमाण एकापेक्षा जास्त राहील

62. When a monopolist is in a position to sell each separate unit of a commodity at a different price, it is the case of .... price discrimination.

(A) Third degree

(B) First degree

(C) Second degree

(D) General

63. Match the following :

List I

(*a*) Baumol

(*b*) Marris

(*c*) Cyert and March

(*d*) Marshall

List II

(*i*) Profit Maximisation

(*ii*) Sales Revenue Maximisation

(*iii*) Maximum satisfaction

(*iv*) Maximisation of growth rate

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)
(B)	(*iv*)	(*ii*)	(*iii*)	(*i*)
(C)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)
(D)	(*ii*)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)

62. जेव्हा मक्तेदार वस्तूचा प्रत्येक नग निराळ्या किंमतीस विकू शकतो तेव्हा त्या स्थितीस .... मूल्यभेद असे म्हणतात.

(A) तिसऱ्या श्रेणीचा

(B) पहिल्या श्रेणीचा

(C) दुसऱ्या श्रेणीचा

(D) सर्वसाधारण

63. जोड्या लावा :

सूची I

(*a*) बाऊमोल

(*b*) मॅरिस

(*c*) सीअर्ट आणि मार्च

(*d*) मार्शल

सूची II

(*i*) नफा महत्तमीकरण

(*ii*) विक्री प्राप्ती महत्तमीकरण

(*iii*) महत्तम समाधान

(*iv*) वृद्धी दराचे महत्तमीकरण

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)
(B)	(*iv*)	(*ii*)	(*iii*)	(*i*)
(C)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)
(D)	(*ii*)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)

64. Equilibrium under excess capacity and monopolistic competition occurs where ....

(A) Output is less than the one at which Average Total Cost is minimum

(B) Output is more than the one at which Average Total Cost is minimum

(C) Output is less than the one at which Average Total Cost is maximum

(D) Output is more than the one at which Average Total Cost is maximum

64. अतिरिक्त क्षमता आणि मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेत तेथे समतोल निर्माण होतो जेथे ....

(A) किमान सरासरी एकूण खर्च पातळीवरील उत्पादनापेक्षा प्रत्यक्ष उत्पादन कमी असते

(B) किमान सरासरी एकूण खर्च पातळीवरील उत्पादनापेक्षा प्रत्यक्ष उत्पादन जास्त असते

(C) कमाल सरासरी एकूण खर्च पातळीवरील उत्पादनापेक्षा प्रत्यक्ष उत्पादन कमी असते

(D) कमाल सरासरी एकूण खर्च पातळीवरील उत्पादनापेक्षा प्रत्यक्ष उत्पादन अधिक असते

65. In case the technical progress in the economy is positive, steady state growth rate in Solow growth model will be :

(A) Greater than population growth rate

(B) Smaller than population growth rate

(C) Equal to the population growth rate

(D) Equal to population growth rate minus the technical progress rate

66. Which one of the following is *not* a feature of customs union ?

(A) Abolition of Tariff

(B) Abolition of Quota

(C) Mobility of labour across boundaries

(D) Common External Tariff Policy

65. अर्थव्यवस्थेतील तांत्रिक प्रगती धनात्मक असेल तर सोलो अभिवृद्धी प्रतिमानात स्थिर अवस्था वृद्धी दर खालीलपैकी काय होईल ?

(A) लोकसंख्या वृद्धी दरापेक्षा अधिक

(B) लोकसंख्या वृद्धी दरापेक्षा कमी

(C) लोकसंख्या वृद्धी दरा बरोबर

(D) लोकसंख्या वृद्धी दर उणे तांत्रिक प्रगती दर

66. खालीलपैकी कोणते जकात संघाचे वैशिष्ट्य **नाही** ?

(A) प्रशुल्काचे निर्मूलन

(B) कोट्याचे निर्मूलन

(C) श्रमाची सीमापार गतिशीलता

(D) सामायिक बहिर्गत प्रशुल्क धोरण

67. The main reason for the fall of the Bretton Woods system was :

(A) difficulty in attaining simultaneous internal and external balance without discrete exchange rate adjustments

(B) difficulty in attaining external balance due to the strong and discrete exchange rate adjustment

(C) difficulty in attaining external balance without discrete exchange rate adjustments

(D) difficulty in attaining internal balance without discrete exchange rate adjustments

67. ब्रेटन वुडस् व्यवस्थेच्या ऱ्हासाचे मुख्य कारण .... हे होते.

(A) विविक्त विनिमय दर समायोजनाअभावी एकसामायिक अंतर्गत आणि बहिर्गत संतुलन प्राप्तीमध्ये येणारी बाधा

(B) प्रबल आणि विविक्त विनिमय दर समायोजनामुळे बहिर्गत संतुलन प्राप्तीत येणारी बाधा

(C) विविक्त विनिमय दर समायोजन विरहित बहिर्गत संतुलन प्राप्तीमध्ये येणारी बाधा

(D) विविक्त विनिमय दर समायोजन विरहित अंतर्गत संतुलन प्राप्तीमध्ये येणारी बाधा

68. An example of dynamic gain from Regional Trade Agreement is :

(A) Trade creation

(B) Trade diversion

(C) Increase in the rate of product innovation

(D) Improvement in Terms of Trade

69. Exchange rates quoted in foreign exchange transactions specifying a future transaction date one that even may be several years away are called as ....

(A) Spot exchange rates

(B) Forward exchange rates

(C) Vehicle currency rates

(D) Futures and options

70. Assured profit is involved in .... in the foreign exchange market.

(A) Hedging

(B) Arbitrage

(C) Speculation

(D) Bargaining

68. प्रादेशिक व्यापारातून उत्पन्न होणाऱ्या गतिशील लाभाचे एक उदाहरण म्हणजे :

(A) व्यापार निर्मिती

(B) व्यापार अपसरण

(C) वस्तु नवप्रवर्तनाच्या दरातील वाढ

(D) व्यापार शर्तीतील सुधारणा

69. परकीय विनिमय व्यवहारात नमूद केलेले भविष्य दिनांकीत विनिमय दर कि जे काही वर्षे दूर असतील त्यांना .... असे संबोधले जाते.

(A) हजर विनिमय दर

(B) वायदा विनिमय दर

(C) वाहन चलन दर

(D) वायदा आणि पर्याय

70. परकीय विनिमय बाजारात सुनिश्चित नफा .... बाबतीत अंतर्भूत असतो.

(A) बचावाच्या

(B) मूल्यांतर पणनाच्या

(C) सट्टेबाजीच्या

(D) सौद्याच्या

71. **Statement I :** The functioning of Public Distribution System of India is severely criticised.

Statement II : The leakages of foodgrains meant for Public Distribution System to the open market and supply of inferior grains in ration shops are the main reasons for worry.

Codes :

(A) Both the statements I and II are correct and statement II is one of the reasons for statement I

(B) Both the statements I and II are correct and statement II is the sole reason for statement I

(C) Both the statements I and II are correct but statement II is not the reason for statement I

(D) Statement I is correct but the statement II is incorrect

71. **विधान I :** भारताच्या सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेवर कठोरपणे टिका केली जाते.

विधान II : सार्वजनिक वितरण व्यवस्थे-करीताच्या धान्याची खूल्या बाजारात गळती आणि स्वस्त धान्य दुकानातील निकृष्ट दर्जाचा धान्य पुरवठा ही चिंतेची प्रमुख कारणे आहेत.

संकेतांक :

(A) विधान I आणि विधान II ही दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि विधान II हे विधान I चे कारण आहे

(B) विधान I आणि विधान II ही दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि विधान II हे विधान I चे एकमेव कारण आहे

(C) विधान I आणि विधान II ही दोन्ही विधाने बरोबर आहेत परंतु विधान II हे विधान I चे कारण नाही

(D) विधान I बरोबर आहे परंतू विधान II चूक आहे

72. The minimum cereal consumption norm per month fixed for sustenance level by the Indian Council of Medical Research is ..... .

(A) 13.7 kg

(B) 12.6 kg

(C) 09.5 kg

(D) 11.6 kg

73. By and large, the profitability of Indian agriculture ....

(A) Increases with the size of holding

(B) Decreases with the size of holding

(C) Is independent of the size of holding

(D) Initially decreases and then eventually increased

72. शाश्वत जीवनमान पातळीकरिता इंडियन कौन्सील ऑफ मेडिकल रिसर्च द्वारा दरमहा किमान तृणधान्य सेवनाचा निर्धारित निकष .... आहे.

(A) 13.7 किलो

(B) 12.6 किलो

(C) 09.5 किलो

(D) 11.6 किलो

73. सर्वसाधारणपणे भारतीय कृषीची नफा-क्षमता ....

(A) धारणक्षेत्राच्या आकारमानाबरोबर वाढते

(B) धारणक्षेत्राच्या आकारमानाबरोबर घटते

(C) धारणक्षेत्राच्या आकारमानापासून स्वतंत्र आहे

(D) सुरुवातीस घटते व कालांतराने वाढते

74. The Agmark seal for the farm products is to ensure ....

(A) long life of product

(B) Reasonable price

(C) Good packaging

(D) Grading and standardisation

75. The phenomenon of a 'U' shaped relationship between labour attachment and agricultural development is indicative of ..... .

(A) after an initial decline as agriculture develops it starts to increase at later stages

(B) after an initial increase as agriculture develops it starts to decline at later stages

(C) after an initial decline as agriculture develops it remains at low level at later stages

(D) after an initial increase as agriculture develops it remains at high level at later stages

74. कृती वस्तूंना दिलेला 'अॅगमार्क' चा शिक्का म्हणजे .... ची खामी असते.

(A) उत्पादनाचा दीर्घकाळ टिकाऊपणा

(B) रास्त किंमत

(C) उत्तम पॅकेजींग

(D) प्रतवारी आणि समदर्जा

75. श्रम सल्लग्नता आणि कृषी विकासासंदर्भात इंग्रजी 'U' आकाराच्या परिस्थितीजन्य सहसंबंधातून . ... असा बोध होतो.

(A) सुरुवातीला जसा कृषी विकास होतो तशी यात घट होते आणि त्यानंतरच्या टप्प्यावर यात पुन्हा वाढ होते

(B) सुरुवातीला जसा कृषी विकास होतो तशी यात वाढ होते आणि त्यानंतरच्या टप्प्यावर यात पुन्हा घट होते

(C) सुरुवातीला जसा कृषी विकास होतो तशी यात घट होते आणि त्यानंतरच्या टप्प्यावर तसेच कायम खालच्या पातळीवर राहते

(D) सुरुवातीला जसा कृषी विकास होतो तशी यात वाढ होते आणि त्यानंतरच्या टप्प्यावर तसेच वरच्या पातळीवर कायम राहते

ROUGH WORK